

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 454/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, IČO 35 943 882, konajúcou prostredníctvom JUDr. Michala Mandzáka, advokáta, proti postupu a rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 To 23/2017 z 8. júna 2017, ako aj proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tdo 40/2020 z 30. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 1. októbra 2020 (ďalej len „ústavná sťažnosť 1“) namietal porušenie zákona uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vydaným pod č. k. 5 Tdo 40/2020 z 30. júna 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti 1 navrhol (i) vysloviť porušenie zákona „v príslušných ustanoveniach, o ktoré ústavnú sťažnosť oprel“, (ii) zrušiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, (iii) nariadiť prijať jeho dovolanie proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, (iv) nariadiť vrátiť danú vec súdom prvého a druhého stupňa na odstránenie zákonných porušení a napokon (v) nariadiť znovu rozhodnúť v danom konaní po prerokovaní a doplnení napadnutých skutočností. Ústavná sťažnosť bola zapísaná pod sp. zn. Rvp 2252/2020.

2. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. októbra 2020 (ďalej len „ústavná sťažnosť 2“) domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a taktiež práva na riadne dokazovanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vydaným pod č. k. 4 To 23/2017

z 8. júna 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“). Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti 2 navrhol (i) vysloviť porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, (ii) zrušiť napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, (iii) priznať mu trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Konanie o ústavnej sťažnosti bolo vedené pod sp. zn. Rvp 2398/2020.

3. Následne ústavný súd, a to aj na návrh sťažovateľa, rozhodol uznesením sp. zn. IV. ÚS 606/2020 tak, že z dôvodu úzkej právnej a skutkovej súvislosti v záujme hospodárnosti spojil na spoločné konanie ústavnú sťažnosť 1 a ústavnú sťažnosť 2, pričom spoločné konanie je ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2252/2020. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, IČO 35 943 882, konajúca prostredníctvom advokáta JUDr. Michala Mandzáka doručila ústavnému súdu 23. októbra 2020 plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľa aj v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 2252/2020, keďže pôvodne ho právne zastupovala výlučne v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 2398/2020.

4. Z ústavných sťažností spojených na spoločné konanie, napadnutého rozsudku krajského súdu, napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vrátane ich príloh vyplýva nasledujúci skutkový stav veci:

Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 Tk 1/2015 z 11. augusta 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznaný za vinného z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 3 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a prečinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Trestného zákona, a to na skutkovom základe uvedenom vo výrokovej časti rozsudku okresného súdu.

5. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie prokurátor, ako aj sťažovateľ, pričom kým odvolanie sťažovateľa bolo podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietnuté, na podklade odvolania prokurátora krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku zrušil prokurátorom napadnutý výrok o treste a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sťažovateľovi v intenciách príslušných ustanovení Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 16 rokov, pričom ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, pričom zároveň sťažovateľovi uložil trest prepadnutia majetku.

6. Proti rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) Trestného poriadku, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, a to pre zrejmé nesplnenie sťažovateľom uplatnených dôvodov dovolania.

II. Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť 1, v ktorej argumentuje tým, že napadnutým uznesením, ako aj postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, došlo k porušeniu zákona, a to z týchto dôvodov:

a) Sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý nevidel zásadné porušenie jeho práva na obhajobu v tom, že súdy prvého a druhého stupňa nevyhoveli jeho návrhu na doplnenie dokazovania výsluchom osoby označovanej ako „■■■■“, ktorá podľa názoru sťažovateľa nezákonným spôsobom sprostredkovala jeho následný osobný kontakt s agentom ustanoveným podľa príslušných procesných predpisov.

b) Sťažovateľ ďalej namieta, že okresný súd vykonal ním špecifikovanú časť dokazovania bez nutnej prítomnosti kvalifikovaného tlmočníka, čo spôsobilo, že podstatné skutočnosti týkajúce sa dokazovania neboli sťažovateľovi pretlmočené do jeho rodného jazyka. Tlmočnica, ktorá bola prítomná na niektorých hlavných pojednávaniach, bola podľa vedomostí sťažovateľa od roku 2011 vyčiarknutá zo zoznamu tlmočníkov a prekladateľov vedeného Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, a to pre nesplnenie svojich zákonných povinností.

8. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť 2, v ktorej argumentuje tým, že napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, došlo k porušeniu ním označeného základného práva vyplývajúceho z ústavy, resp. práv garantovaných prostredníctvom dohovoru, a to z týchto dôvodov:

a) Sťažovateľ zotrval na svojej argumentácii prezentovanej pred všeobecnými súdmi, a to najmä poukázaním na neprípustné konanie agenta – provokatéra pri objasňovaní jeho trestnej činnosti, ako aj nevypočutie svedka s označením „■■■■“.

b) V konkrétnom sťažovateľ uviedol, že všetky skutky prebehli za účasti agenta, ktorý bol príslušníkom rakúskej polície, pričom kontakt sťažovateľa s týmto agentom sprostredkovala minimálne pri prvých dvoch skutkoch dosiaľ nestotožnená osoba označená menom „■■■■“.

c) Dosiaľ nestotožnenú osobu označenú menom „■■■■“ orgány verejnej moci, a to osobitne všeobecné súdy, procesným spôsobom nevypočuli, pričom ani nevyvinuli minimálnu snahu o jej vypočutie.

d) V sledovanom období bol sťažovateľ netrestanou osobou, pričom s výnimkou skutkov, na ktorých objasnení sa podieľal zmienený agent, nebolo zistené, aby sťažovateľ predával omamné a psychotropné látky aj iným osobám.

e) Činnosť agenta bola v konkrétnom prípade v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, keď po prvom skutku tento pokračoval v dohadovaní ďalších stretnutí so sťažovateľom, čo vyústilo do nezákonne ustáleného následku stíhaného trestného činu. V totožnom smere sťažovateľ namieta taktiež legitimitu druhého a každého ďalšieho stretnutia agenta so svojou osobou. Podľa názoru sťažovateľa je jednoznačne preukázané, že v jeho prípade išlo

o tzv. *entrapment case*, pričom bolo povinnosťou všeobecných súdov posúdiť, či predmetná aplikácia práva bola súladná s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

f) V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ argumentuje nesúlalom medzi výpoveďou agenta a obsahom ďalšieho spisového materiálu, pričom v konkrétnom poukazuje na rozpor v označení osoby policajta, ktorému mal agent podľa svojich vedomostí odovzdať od sťažovateľa nadobudnuté omamné a psychotropné látky, s označením osoby policajta na zápisnici o ich vydaní orgánom činným v trestnom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu, ktoré vyplýva z už označeného ustanovenia ústavy, a taktiež práva na spravodlivé súdne konanie a práva na riadne dokazovanie garantovaných dohovorom, a to prostredníctvom napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj postupom krajského súdu, ktorý vydaniu napadnutého rozsudku predchádzal. Okrem uvedeného je predmetom prieskumu pred ústavným súdom z pohľadu základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd bližšie nešpecifikované porušenie zákona, ku ktorému malo dôjsť postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a to vrátane práva na riadne dokazovanie, postupom a napadnutým rozsudkom krajského súdu:

10. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a taktiež systém ochrany ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019).

11. Vychádzajúc zo svojej judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode, ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa napadnutého rozsudku krajského súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút dovolania proti právoplatným rozhodnutiam vydaným v trestnom konaní poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa prípadných pochybení druhostupňového súdu, ktoré potenciálne môžu predstavovať zásahy do základných práv a slobôd odsúdeného. Rozhodovanie o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku patrí vždy najvyššiemu súdu. Sťažovateľ teda disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení druhostupňového súdu prostredníctvom mimoriadneho riadneho opravného prostriedku, ktorého podanie aj využil, pričom o tomto jeho dovolaní rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením. Ochranu základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám

sťažovateľa tak bol v konkrétnom prípade oprávnený a zároveň povinný poskytnúť najvyšší súd v rámci dovolacieho konania. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti postupu v konaní a napadnutému rozsudku krajského súdu. Ústavný súd preto podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozhodol o odmietnutí ústavnej sťažnosti 2 pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu zákona postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

12. Ako už bolo naznačené, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti 1 smerujúcej proti postupu a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu neidentifikoval explicitne určenie konkrétnych normatívnych ustanovení ústavy, resp. medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktorých porušenie by sťažovateľ prostredníctvom jej odôvodnenia namietal, pričom postup a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sťažovateľ namieta iba v kontexte relevantne nešpecifikovaného porušenia zákona. Náprava zákonných porušení je však vo výlučnej právomoci všeobecného súdnictva, pričom pod kompetenciu ústavného súdu patrí predovšetkým ochrana ústavnosti. Ústavnosť je pritom jadrom zákonnosti, teda kým všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, rovnaký záver nemožno *vice versa* učiť vo vzťahu k ústavnému súdu. Zo žiadneho normatívneho ustanovenia totiž nevyplýva skutočnosť, aby bol ústavný súd v rámci preskúmania sťažností fyzických osôb a právnických osôb povinný zaoberať sa namietanými porušeniami zákona, a to bez kumulatívne namietanej ústavnoprávnej relevancie.

13. V naznačenom smere je v prvom rade potrebné uviesť, že ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia (*petit*), v ktorom sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzuje rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Rozsah prieskumu ústavného súdu je tak v zásade vymedzený definovaním namietaného právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu a vymedzením základných práv a slobôd, ktoré ním mali byť porušené. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáhal v *petite* svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). To platí o to viac, keď je sťažovateľ kvalifikovane právne zastúpený advokátom ako v tomto konkrétnom prípade po tom, čo Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, IČO 35 943 882, konajúca prostredníctvom advokáta JUDr. Michala Mandzáka doručila ústavnému súdu 23. októbra 2020 plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľa aj v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 2252/2020 (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011). Z konštantnej judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že text uvedený mimo *petitu* sa pokladá iba za súčasť odôvodnenia ústavnej sťažnosti, ktorou však jej *petit* nie je možné doplniť (I. ÚS 316/09, I. ÚS 8/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011).

14. Na základe skutočností uvedených v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd konštatuje, že v ústavnej sťažnosti 1 jej petit neobsahuje označenie konkrétnych základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd, ktorých vyslovenia porušenia by sa sťažovateľ prostredníctvom jej odôvodnenia domáhal. Keďže ústavná sťažnosť 1 neobsahuje náležitosti uvedené v § 123 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde, neprichádzal do úvahy iný postup, ako ju pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietnuť.

15. Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa už stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2021

Libor DUEĽA
predseda senátu